

PLANINA

Ob Planinskem polju sredi trgovske sezone
vijejo se dolge furmanske kolone;
med njimi se pelje tudi naš Furman Tone.

Toneta vlečeta konja Vranec in Pram,
s kopiti v ritmu udarjata ob makedam,
vztrajno vlečeta z lesom obtežen voz
po cesti, ki je le utrjen kolovoz.

Jamborna cesta se kliča ta pot
kjer sliši se konjev furmanskih topot,
in kjer dva dni furmani so potovali –
ponoči, podnevi, brez da bi spali –
da bi tovor v Trst pripeljali.

Naš Furman Tone ravno odhaja na furmansko avanturo
Začenja v Planini, šel bo čez Pudguro,
Landol in Šmihel in na Razdrto zavil,
potem pa se bo proti morju spustil.

Vabimo te zdraven na našo Jamborno pot,
ki bo polna legend in kosmatih anekdot
in okoliških krajev lepot!

STUDENO

V Planini naložil naš Tone je les,
preveril še stanje na vozu koles
in se usedel na svoj Furman Ekspres.

V klanec je rinil prek Strmce v Studeno,
kjer je napojil konje pošteno,
tudi sam se je usedel v bižnje gostišče,
saj še daleč bilo je trško pristanišče.

V gostišču je slišal legendo zanimivo:

Trije bratje svetniki se niso marali v živo,
zato so nesli vsak svojo cerkev na tak kraj,
da niso se videli od tedaj.

Sveti Lovrenc je tisti od bratov, ki skrbno čuva Podgurski raj.

V Studenem je slišal o vasi Predjama,
in hitro je vpregel Vranca in Prama.
Mimo Belskega in Bukovja ja potoval,
na poti pokrajino zeleno je občudoval.

Čeprav z Jamborne poti je moral oditi,
splačalo se mu je na stranpot zaviti:
Pred očmi se mu je naslikal Predjamski grad čudoviti.

PREDJAMSKI GRAD

Na visoki skalni steni stoji ta mogočni grad
in legenda pravi, da čuval je grajski zaklad
Erazem Predjamski, vitez dolgograd.

Mlad, postaven a roparski vitez Erazem
pa preveč za krajo je kazal entuziazem
in ker še habsburškemu cesarju se je uprl,
se ta je odločil: »Erazem bo umrl!«.

Cesarjeva vojska je grad oblegala leto in dan,
in čakala da Erazem bo končno prišel na plan,
a neustrašni vitez imel je svoj skrivni rov,
po katerem je zbežal v Vipavo na lov –
da ne bi bili lačni – in šel nazaj domov.

Vojska seveda ni o rovu nič slutila,
in se je neprestano čudila.

A naposled iz puške zaslišala sta se strela
in smrt je viteza Erazma doletela.

Tone hotel si je ogledati še slavno lipo,
a dolga pot je bila še pred furmansko ekipo,
zato naprej jo je mahnil s svojo leseno kripo.

ŠMIHEL

Tone je že skoraj prispel v Šmihel,
ko z desnim kolesom je velik kamen zadel
in z voza na tla je naš furman zletel.

Kolo je odpadlo in os bila je zvita,
in ker s sabo ni imel primerne rekvizita
si je že mislim da končana je njegova pot,
a kmalu zaslišal je bližajoči se ropot.

Na pomoč prišel mu je mlad vaščan,
ki videl od daleč je padec močán.
Dobrega kovača mu je priporočil,
ki popravil bo kar kamen je razbil,
da Tone ne bo preveč časa zgubil.

V pogovoru zaupal mu je legendo staro
o pastirju Jakobu ki izvedel bistro je prevaro:
Ugonobil je strašnega zmaja v Postojnski jami
in naredil konec strašni nasilni drami.

Prav iz Šmihela doma je bil ta junak –
droben fantič, nič kaj krepák
a po srcu pogumen poštenjak.

OREHEK

Tone odvezal je Vranca in ga osedlal,

polomljen voz je v Šmihel odpeljal
in tudi Prama tam pustil, da se bo spočil in naspal.

V vasi Slavina doma je bil kovač,
in Tone – ne več furman, ampak jahač –
na Vrancu je odjezdil popraviti polomljeno os,
da spet bo vozen njegov furmanski voz.

Skozi vas Orehek je potoval
in tam legendo o Ajdovski deklici spoznal:
V Orehku je nekoč stala Ajdovska graščina,
kjer živel je velikan in tri velikanske hčere; a najmlajša bila je edina,
ki s čarovnijo je lahko za eno noč postala deklina.

V človeški podobi se je v princa zaljubila,
a srečnega konca ta zgodba ni dobila:
princ ni bil človek, ampak Beli volk v človeško podobo začaran,
ki v človeka se je spremenil, ker je bil nad Ajdovsko deklico očaran.

Gozdni Duh je volka za ljubezen kaznoval
in da ne bi nikoli več čarati znal
je Beli volk Volčji kamen postal.

SLAVINA

V Slavini se je kovač že lotil popravila,
Toneta pa je v gostišče žeja zvabila.
Od točaja je izvedel, kdo bila je lepa Dragojila:

V času turških vpadov je v Slavini živela družina;
ki dogodila se ji je strašna bolečina:
Turki so od doma vzeli Dragojilo in njenega očeta
in ju prodali na drugi konec sveta.

V lepo Dragojilo se je mladi turk Etem zaljubil,

se v Davroslava pokristjanil in jo zasnužil.
Skupaj zbežala sta proč od Carigrada nazaj domov
v zavetje slavenskih travnikov in gozdov,
da skupaj v miru ustvarita dom si nov.

A nesreča nikoli dolgo ne počiva,
in kmalu zgodila se je nova turška invazija.
Tema je legla Dragojili na oči,
ko je izvedela, da ubiti so njeni dragi vsi.

Iz žalosti podala se je v samostan v Ljubljano,
kjer objokavala je smrt nepričakovano
in z molitvijo izpirala bolečo rano.

POSTOJNA – ČEČ, MESTNE PRAVICE

Kovač je hitro popravil, saj večč je bil kovaškega dela
in čeprav ta nezgoda je nepričakovano priletela,
sta Tone in Vranec nazaj jahala vesela.

Ker bil je na poti je še v Postojni se ustavil
in manjši postanek napravil.
Atrakcija Postojne bila mogočna je jama,
ki napravila jo je narava sama.

Luka Čeč je bil jamar, ki je neznani del jame odkril
ravno, ko se je na obisku avstrijski princ mudil.
Ta pomemben mož za Postojno je tudi pot po jami uredil,
in prvega jamskega hrošča – drobnovratnika – odkril
ter prva drevesa pred jamo zasadil.

Le trg bila je v furmanskih časih Postojna
in Tone ni slutil, da še preden prišla bo 1. svetovna vojna
bo Postojna dobila železniški promet
in pridobila mestne pravice leta 1909.

Prav tako ni vedel, da kmalu prišel bo dan,
ko furman ne bo več vozil lesa v trški pristan,
saj izpodrinil ga bo vlak, na paro gnan.

RAZDRTO

Uspešno kolo se na voz je pritrnilo
in Tonetu pred očmi se je zjasnilo,
saj vedel je, da uspešno v Trst predal bo naročilo.

Mimo Brezij, na Razdrto vodila je Jamborna cesta,
v vas, ki skrbno čuva jo gora zvesta:
Nanos je ta visoka kraška planota,
v srcih domačinov prava naravna lepota.

A Tone s strahom je vedno tod mimo potoval,
saj poznal je legedno o kači, ki se jo je bal:
Enkrat na leto naj bi velikanska kača z Nanosa prišla:
Z glavo mačjo ali konjsko, in ščetinasto sivo dlako ima,
strupena je za devet gadov in milosti ne pozna.

Kača naj bi v glavi pravi diamant imela,
in če jo ubiješ in zažgeš cela bi naj zgorela
le diamant bi v žerjavici pustila
in tako lahko bi te obogatila.

Ljudje so zgodbo o kači z Nanosa dobro poznali,
srečanja s kačo so se v času košnje bali
in ko so videli v travi njeno sled so od strahu vztrepotali.

NANOS in naprej

Furman Tone in konja Vranec in Pram
zdaj naprej jo mahnejo. Vas zanima kam?
Čez Senožeče do Trsta jih pelje makedam

in še dolgo pot bosta konja morala prehoditi,
preden težki tovor smela bosta odložiti.
Zdaj na vrhu Razdrtega stoji naša furmanska ekipa:
pred njimi je še dolga pot, a tam daleč morje se svetlika,

pogled nazaj jim lepote prevoženih kilometrov odkriva:
pašniki, zeleni travniki, hribi in obdelana njiva ...
misel na padec v Šmihel je še živa, a šaljiva ...
Lepot postojnskih je res neskončno
in Tone ponosen na svoj kraj na vozu sedi pokončno!

Sonce za Nanosom že zahaja
in voz pred našimi očmi požira daljava.
Tone razmišlja o zgodbi o kači, Dragojili, pa o zmaju ...
kar ne more verjeti koliko legend obstaja v tem našem kraju.

Furman Tone izginja v sončni zahod,
oddaljuje se tudi Vrančev in Pramov topot...
Na svidenje, prijatelji, do prihodnjič ! Pa **srečno pot!**